

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrtna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravištvu: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

K. Prokop (Maribor):

Manjka nam sloge.

Opozoril me je na to dejstvo tovariš iz inozemstva; sam bi se ne upal trditi, da pogrešamo v naših vrstah tiste sile, ki edina obeta skupnih uspehov.

V tem oziru bi prav nič ne škodilo, ako bi posnemali druge, predvsem tuje vzglede. Da državni nameščenci naše kraljevine niti približno v svojih organizacijah ne predstavljajo one strnjene enote, ki v skupnem nastopu brezdvomno mora doseči izpolnitev svojih pravičnih zahtev, je sicer žalostno, a nepobitno dejstvo.

Manjka nam čut solidarnosti, ki veže vse sloje iste skupine brez razrednih razlik, in ta pomanjkljivost v naši organizaciji se od nasprotne strani uspešno in na našo škodo izrablja.

Nesloga, ki nas tepe, je izražena kar na zunaj: Enotnega glasila v pravem pomenu besede nimamo. »Naš Glas« sicer v idealnem razumevanju svoje naloge čvrsto zastopa interese državnih uslužbenecv, pa nima potrebne podpore v onih vrstah, ki bi tudi bile deležne njegovih uspehov, če bi se zbrale pod njegovo zaščito.

Državni nameščenci v naši državi vzdržujejo trenutno 12 stanovskih glasil. Ali ni škoda truda, časa in denarja za to časopisje, ki v medsebojni konkurenci deluje na razpad celokupne organizacije, ker je popolnoma jasno, da si nobeno teh »glasil« ne more pridobiti potrebnega vpliva ter članom pričakovanih dobrot?

Mnenja smo, da bi vsebina raznih naših glasil, kolikor res zastopa stanovska vprašanja, prav lahko našla v skupnem organu svoj prostor, tam bi neprimerno več zalegla, obenem pa svedočila tesno pripadnost vsake skupine k vesoljnemu udruženju.

Teh »glasil« je cela vrsta, ki glasno pričajo, da nismo složni, in smo si po tem takem sami krivi sedanjega položaja.

Z uspehom nas more zastopati samo ugleden časopis, ki kot osrednje glasilo celokupnega državnega uslužbenstva neodvisno, krepko in jasno razvija naše stremiljenje, ozirajoč se na vse skupine in stroke.

Ko bo sleherni državni uslužbenec spoznal v tem skupnem glasilu svojega zaščitnika ter mu priznal njegovo veljavo, ga gmotno in duševno podpiral, potem je našemu časopisu zagotovljena ona vplivna sila, od katere je pričakovati opore v javnosti za vse skupne interese državnega uslužbenstva.

Samo pod tem načelom bi se uresničil ideal »Našega Glasa«, da stopi kot polnoveljavni dnevnik v vrsto vplivnega časopisja, ki zastopa enakomerno vse sloje državnega uslužbenstva obširne naše domovine.

Razkrojene moči v stanovskem časopisju zediniti, bi naj bil naš skupni program, ustvariti glasnik po načrtanih smereh, naša prva naloga, ki jo dosežemo, če nas veže ista sloge, ki se tako pogosto in prepričevalno izraža ob raznih prilikah v javnih govorih, v dejstvu je pa še manjka.

Čisto drugače se bo razlegala naša beseda v široki javnosti iz resnega, vplivnega

dnevnika, kakor če jo širijo perijodični lističi v skromnih izdajah med omejeno število čitateljev posamnih skupin.

Pri resni volji se bodo našla sredstva, da udeležimo že zdavnaj načrtani ideal. Znebiti se treba plašljive ozkosrčnosti, vzbuditi zanimanje za načrt, izrabiti duševne sposobnosti, ki brezplodovito počivajo v nas ter se ravnati tudi pri tem podjetju po geslu:

»Samo v velikopoteznosti je uspeh.«

Kaj je novega pri O. Z.

Kakor nam javlja »Savez javnih nameštenika« v Zagrebu z dne 7. t. m., je bila 22. in 23. avgusta t. l. v Zagrebu sklenjena resolucija (glej št. 36. »Našega Glasa«) objavljena v vseh zagrebških listih.

Zagrebski Savez je nadalje poskrbel za to, da jo priobči tudi še 48 ostalih hrvatskih provincijskih listov. Kakor naša O. Z., je napravil potrebne predstavitve v zmislu te resolucije, oziroma sklepa predstavnikov pokrajinskih zvez tudi Zagreb. Pokrajinski namestnik Juraj Demetrovič je o naših zahtevah dobro informiran. Istotako narodni poslanci Večeslav Wilder, dr. Hinko Krizman, dr. Ivan Ribar, dr. Jovan Kockar, Milan Pribičević, Juraj Kučić, dr. Budislav Andjelović, dr. Svetislav Popović, dr. Žarko Miladinović, dr. Milan Rojc in dr. Janko Šimrak. Ker se zakonodajni odbor še vedno ni sestal, bo treba o nadaljnjih korakih ukre-

Doživljaji leta 1919.

Popisal J. Z.

(6.)

Nekaj časa za tem se je v Borovljah vnela praska, Lavrič je bil ranjen in prepeljan v Celovec, kjer je ležal v garnizijski bolnišnici. Da bi bolniku kot rojaki pomagali po skromnih močeh, me pošlje tajništvo Dr. sv. Moh. v bolnišnico oziroma h poveljstvu po dovoljenje, da bi mu smeli pošiljati knjige. Hodil sem od Poncija do Pilata, po pisarnah in stražnicah, a nisem videl ne Lavriča, ne dovoljenja. Bilo je izključeno, da bi ga dobil, tako napeto je bilo že februarja 1919. — Povrnimo se v vojašnico!

Gosp. St. v kotu pri oknu je imel srečen značaj. Z dobrodušnim humorjem nam je pripovedoval svoje dogodke in v njem si spoznal Korošca, ki tudi v najtežjih časih ne obupa. Pustil je bil doma družino in obširno posestvo z lesno trgovino, znan in seznanjen je bil po vsej deželi in v

enomer je v koroškem narečju ali koroški nemščini ponavljal: »Was können's mir denn mochen;« proti vojaški oblasti se ne moreš upirati.

Njegovo razpoloženje je kazal tudi dober apetit, kajti oba »Beschliesserja« sta jedva ustregla gastronomičnim zahtevam v kotu in pri oknu.

Bil pa ni le dostopen za golaže, palačinke, sir in kranjske klobase, dober zrezek ali fino putko, za kozarček vina ali peneče pivo, dobrote, ki jih nikdar ni užival sam, temveč je vedno privzel pomočnika, — kot praktičen trgovec je prav kmalu spoznal perspektivo bodočnosti. Videl je zagotovljeno eksistenco na jugu in polomijo na severu; z njim je bilo mogoče prostodušno govoriti in pogovarjala sva se po sobi gori in doli cele ure.

Nekega dne je odšel in srečala sva se šele letošnjo zimo; par trenutkov sva se opazovala: ako vidiš v teku časa toliko ti soč obrazov, marsikoga izgrešiš, a hitro

se nama je posvetilo: zasmejala sva se in počle so roke — jezuitovska vojašnica naju je »v duhu« pozdravila.

V.

Zapisal sem bil besedo Beschliesser; imeli smo dva: malega in velikega. »Veliki« je bil molčeč človek in je živel v tisti negotovosti, kakor je živela tedaj večina Nemcev; zato se ni bilo pritoževati: storil je svojo dolžnost, zjutraj odklepal zvečer zaklepal, podnevu pa je le tedaj bolj pazil, ako so mu uhajali in se je bal ukorov. Ko je videl, da je dobil za jed in pijačo dober bakšiš, se je tudi on lotil tega posla in nosil je tobak. Sicer pa se ni menil z nikomur, le nekoč, ko smo opazovali vrata in gledali obode (nekateri so že takrat premišljevali, kako jo bodo udarili iz vojašnice, kakor hitro pridejo Jugoslovenci), je pripomnil progljivo: »Lassens' gut sein! Für Euch sind sie längst fest genug.« Spogledali smo se in drug drugega razumeli.

pati v najkrajšem času. Glavni Savez v Beogradu, Sarajevu, Novi Sad in Split doslej žal še niso dali odgovora.

Resolucije, ki jo je poslala O. Z. vsem našim dnevnikom, iz neznanih vzrokov nista priobčila »Slovenec« in »Naprej«.

Zapisnik zadnje seje širšega odbora O. Z. in druge seje časnikarskega odseka z dne 13. t. m., ki sta si v bistveni vzročni zvezi, objavimo v prihodnji številki.

»Organizacija poštanskih namještenci« v Zagrebu (predsednik Milan Serbedžija) stoji budno na straži in nas 9. t. m. prosi, da jo o načinu nadaljne akcije takoj obvestimo. Vsekako se nam bo v najkrajšem času odločiti za resnejše korake. Poudarjamo, da vlada na vse naše pismene predstavitve in številne brzojavke doslej ni niti odgovorila. Obžalujemo takšno nesmotrenost ter ponovno opozarjamo na točko 8. zagrebške resolucije z dne 22. in 23. avgusta t. l.

»Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo« je delegiralo kot zastopnika v širši odbor O. Z. na mesto g. Ivana Šabca g. Joška Beguša.

Zagrebške razmere.

Nedavno sem bil v Zagrebu. Hoteč si ogledati gledališče, sem moral ostati ondi preko noči. O kakem prenočevanju ni bilo govora; zato sem se do polnoči pretolkel v kavarni, pozneje pa sem šel v bar, ker so te vrste zabavišča odprta vso noč.

Dasi še nikoli nisem bil v takih prostorih in tudi nikoli več ne pojdem, mi je vendar koristilo. Prvič glede cen in postrežbe: spil sem dve veliki pivi, pojedel nekaj slanin, 1—2 kruha in kavo, pa so mi računali okoli 250 kron. — Drugič glede družbe: po raznih kanapejih in stolihi so posedali jeruzalemski mošje v družbi deklet, ki so se pozabile zjutraj obleči. Vsa okolica je dišala po dimu in likerjih, zato me oglata ramena ponočnih krasotic niso preveč zanimala, pač pa pogovori raznih Kajfežev in Herodežev. Tema diskuzije je bil »Geschäft«. Nekdo v moji bližini je v pol ure zaslužil 60.000 K — ker je vagon dvignil za 5 K pri stotu; delal je z žitom, ki ga ni nikoli videl. Drugi so delali svoje kupčije z moko, tretji s praseti, četrti s konji, peti z vinom itd.

In policija? Te ni bilo nikjer! V Zagrebu je bilo že v madžarskih časih važnejše, igrati ulogo zatiranja, preziranja, tlačenja in podobnih nezadovoljstev Radičevega patenta, — delal je pa žid po beznicah in ob setvi in četvi na njivah.

Vso to sodrigo, kateri je bilo v nekdanjih časih zabranjeno preko Sotle, smo dobili v

Jugoslavijo tudi medse v tej obliki, da njih vpliv sega po vsej državi, padle so meje, dočim so v avstrijskih časih obirali in odirali samo po Hrvatskem, ljudstvo s politiki na čelu pa je enkrat zabavljalo na Avstrijo, pozneje na Mažarje, kakor zabavljajo dandanes na Srbe, — delal pa ni nihče, ker nihče ni znal in nihče ni hotel.

To sosa delstva, katera treba povedati.

Tukaj tiče vzroki draginje!

»Tam doli« zastajajo vagoni, da jih ni po 8 mesecev v Slovenijo, »tam doli« se vedno pokvari kaka lokomotiva, »tam doli« se delajo cene in neodrešena politika; trpeti pa morajo od teh razmer poštene in nedolžni ljudje. Časi so preveč resni, da bi prikrivali resnico in olepševali razmere; pač pa svetujemo to: po Radiču in raznih Židih je življenje ob navzočnosti Mažaronov med dobrim, a priprostim hrvatskim narodom tako zastrupljeno, da ni drugega leka, nego tja presaditi nameščence — nedomačine, ki bodo opravljali službo kot poštenjaki in — trebili, trebili in trebili. Deloma se je to zgodilo že pri železnici. Kajti: ako čifuti po zakotnih gostilnah uganjajo horzne kupčije, je temu kriva nadvse zanikrna policija; ako stoje lokomotive in zastajajo vagoni, je krivo železniško uradništvo in ako ondi javno delo in življenje zastaja, so krivi poslanci, ki že od srede XIX. stoletja do dandanes dokazujejo, da razumejo le politiko kričanja, ne pa politike dela. V predvojnih časih smo imeli na Reki in Sušaku vedne kravale, ker je bilo ondi nekaj družin, ki so s svojim denarijem hujšale razno fakinažo, da je delala nemire.

Takrat so bili vsega krivi Mažari, dandanes so vsega krivi Srbi, edino povzročitelji so vedno nedolžni.

Alla.

Z. J. (Maribor):

Upliv borze in carine na draginjo.

Med vzroke sedanjih gospodarskih razmer nam je prištevati v prvi vrsti carino in borzo. Značaj parlamentarnega življenja je kriv, da pridejo na najodličnejša mesta, recimo, inteligentni lajki, ki so se v javnosti z nastopi in politiko vzpeli do svoje višine, ne pa z resnim, stvarnim, strokovnim delovanjem. Ti ljudje žive v javnosti za javnost in njih sredstva so časopisje, zborovanja, javni nastopi in podobno, kjer se kažejo ljudstvu kot voditelji in osrečevalci. Takoj pa odpove njih delo, ko stopijo v resno pisarno pred zakonike in prakso: te se radi otresejo in pre-

windische Lüge, ker jo je povedal njihov lastni človek.

Pri opravkih v našem garnizijskem zaporu pa je rentalil in klical Srbe na pomoč tako vneto, da mi je pri slovesu iz Celovca v Spittal celo zaklical: »Auf Wiedersehen!«, za interniranca jako dvoposmemben vzklik; razumel sem ga tako, da misli na prihod Slovanov, ki so se tedaj ne napovedovali in ne na novo intervencijo. Poslovila sva se kot stara znanca.

Tri dni po mojem prihodu so odvedli Prosekarija, borovelske pevce in druge v Spittal in nekatere dalje v Trabesing, kjer so v neki zapuščeni šoli stradali in trpeli dolge mesece in je bilo o tem veliko čitati.

Sicer pa so potekali dnevi, kakor sploh pri volaštvu. Zjutraj smo vstali in pospravili pernice, potem nastopili za kavo; dopoldne smo dobivali kruh, hrana pa je bila taka, kakor ostalih vojakov. Konjskih klobas ni manjkalo, toda v tistem času splošnega stradanja nismo bili tako

puste ves »birokratični aparat« — uradnikom. Za tako delo so gospodje prevzvišeni.

Te razmere so nam gospodarstvo zadnjih treh let korenito zmedle; dan na dan vpije časopisje, govori se na shodih in sestankih, ustanavljajo se komiteji in vrše seje — valuta pa se smeje in gre svojo pot. Gotovo, kjer otroci in nevedneži s peskom maš razdrti jez. V tem slučaju je dolžnost naših uradnikov, ki smo mozeg države, javno pokazati, kje tiči zlo, da ne bo ob času javnost padla po nas; kajti med tem ko so v predvojnih časih skrbeli, da so zasedali važna politična mesta vsaj teoretično visoko izobraženi, kot pisatelji svoje stroke priznani mošje, zasedajo dandanes marsikje po uradni vodilna mesta navadni političarji in gostobesedneži brez prakse.

Da zajezimo draginjo, treba urediti izvoz in uvoz tako, da damo vsakemu svoje; zato treba zahtevati za naše blago našo valuto, za tuje blago pa tujo valuto in takoj bodo vse države stopile na prostor, kamor spadajo, ker bo dobila vsaka to, kar je njenega. Dandanes pa države uprav s tem bogate, ker svojo valuto vsiljujejo tujim državam po neprimerni višini. Italija bi davno že bila izstradala, da ne dviga svoje lire v škodo dinarju, dasi rabi ona nas, ne mi njo. In takih slučajev je obilo okoli naših mej. O razmerah, da se zahteva mesto lastnega denarja tuje franke in s tem diskreditira lasten denar, ne govorim; tako delajo majhne države brez lastne denarne veljave in taki otroci, kakršni so bili leta 1918 do 1920 vpeljali famozno žigosanje avstr. kron z občinskimi, društvenimi in podobnimi pečati.

Valuti primerno bi morala država določiti sama borzno vrednost denarja, ne pa čifuti in verižniki. Carinarne bi morale poročati mesečno, koliko so izvozile, koliko uvozile; po tem razmerju bi se določila medsebojna vrednost valut. Na pr.:

Skupni izkaz vseh carin bi pokazal za mesec avgust to-le razmerje:

Argentinijska	5	8 = 13	1000: 13 = 77 %
Mejika	3	16 = 19	1000: 19 = 52 %
Unija	36	45 = 81	1000: 81 = 12 %
Brazilijska	23	67 = 90	1000: 90 = 11 %
Avstrijska	56	75 = 131	1000: 131 = 7.6 %
Nemčijska	14	80 = 94	1000: 94 = 10.6 %

Po tem ključu bi torej za nas v Jugoslaviji imel največ vrednosti argentinski denar, ker je ravnotežje med izvozom in uvozom najbližje; za tem Mejika, Unija, Brazilijska, Nemčija in Avstrija. Ali je več uvoza ali več izvoza, bi ne bilo treba vpoštevati, ker je

izbirčni. Najbolje se je godilo kmetom iz okolice. Njim so ob nedeljah ali sejnih nosili sorodniki kruh, slanino, potice, žganje, šunko in jajca v vojašnico; ti našega komisa niti pogledali niso in marsikateri hlebček sem pojedel kot odškodnino za prošnje, ki smo jih delali na razne oblasti, da bi povrnilo škodo ali ustregle v drugem oziru.

Z nami internirane posestnike je namreč zelo skrbela domačija in usoda njihovih svojcev; bilo je pa tudi precej takih, ki so se živili od dneve ali vožnje in v internaciji niso imeli zaslužka. Tem sem naredil marsikatero vlogo s svinčnikom na navaden papir, ki so ga spravili, da jo prepišejo, ko pridejo domov. Ker pa nismo imeli preveč denarja (zgoraj omenjeni slikar je bil prišel v ateljejski obleki), smo drug drugega obdarjali z jestvmami; tako sem torej dobil marsikako klobaso ali kos domačega kruha, ker nisem imel prav nič kogar, ki bi me bil mogel posetiti.

»Mali« Beschliesser pa je bil agilen človek, ki je znal situacijo prav dobro izkoristiti. Nosil je golaže in pivo, kruh in tobak, pečeno in kuhano jed in pridno pobiral napitnino. Njega je kmalu začela posnemati kantinerka, in vsako dopoldne smo imeli v sobi vsaj enega prodajalca raznih dobrot: klobasice, kruh, žganje; ob času obeda opoldne in zvečer pa je stregel mali zaklepač. V narodnem oziru je bil mlačen do tedaj, ko je šel na dopust. Na dopustu v Zel. Kapli pa je naletel na ropalčice Volksvehrovce, ki so tudi njegovo hišo toliko časa pospravljali, dokler niso po neki fotografiji spoznali svojega vojaškega kamerada; tedaj so prenehali, a bilo je tudi že vse zunaj.

Ko je mož torej prišel v Kapljo, mu je nečakinja s strahom pripovedovala, kaj so počeli razbrzdani ljudje, in nesramnost ga je razjezila tako, da je v Celovcu vso zadevo javil vojaški oblasti, ki vsaj ni mogla trditi, da je njegova izpoved »eine

zame iste kupčijske vrednosti blago, ki ga razbija, kakor blago, ki bi ga rad prodal.

Na podlagi carinskih izkazov v avgustu bi bilo torej določiti valuto dotičnim državam za september (ali oktober) po državnih organih na borzi v Beogradu, in ne po čifarsko v Zürichu, Berlinu, na Dunaju, ali celo v kakem zagrebškem baru, kar se tudi dogaja tako, da višajo cene blagu in ga prodajajo, ne da so ga videli.

Svoje blago prodajati za tujo valuto, da leta jeseni poskoči in dobimo za lasten pridelek malo denarja, za tuje izdelke pa visoko plačujemo, — take modrosti zmožni morejo biti le lajki, kakoršne vzgaja naše politično življenje. Taki ljudje odpirajo na široko zavornice lastnega državnega blagostanja — tujcu, in izhirati bi morali, naj smo obilni kakor slon.

Za državo samo pa bi bilo sploh najprimerneje, z Malo antanto skleniti konvencijo, podobno latinski konvenciji, po kateri so imele Belgija, Švica, Francija, Italija in Grška enotno kovan denar, le napisi so bili različni; primerno državi. Pošiljati denar iz Amerike, od koder nas stane bankovec za K celih 30 K (znamke pa celo polno vrednost), pa je misel, vredna, da jo pribiješ na steno, kajti v takem slučaju imamo znamke in denar — za Amerikance, ne zase. Nič čudnega, ako se valuta ne dvigne!

Preosnovati torej treba borzo, ki je pri nas itak šele v povojih, tako da bo določala vrednost denarja država sama, ker mora biti vsakdo v svoji hiši svoj gospodar in ne sme prepustiti odločitve o svoji lastnini — tujcu. Pogoji te ureditve pa je pravilo carinarnam: za svoje blago zahtevajmo svojo valuto, za tuje blago računajmo in plačajmo s tujo valuto, kar sem v »Našem Glasu« že lani in predlanskim poudarjal. Dobil bo vsak svoje in užival bo vsak svoje! Po tem pravilu pa se mora ravnavati tudi trgovina sama!

F. G.

Uradnik in stanovanje.

Med one dobre, ki jih ima uradnik od današnjega družabnega reda, prištevamo tudi pomanjkanje stanovanj. Nekdaj so se uradniki ob premestitvi zanimali za takomenovane »lepe« kraje in večja mesta; dandanes praktičen nameščenec, ako nima številnih otrok, ne sihi ne v večja mesta, ne v lepe kraje, temveč je zadovoljen tam, kjer ima primerno stanovanje. Pa tudi ta bene homo kmalu izgubi po zaslugi priznane nerodnega našega sistema. Ob imenovanjih te namreč nikoli ne vprašajo ali imaš družino, ali si samec, ali rabiš stanovanje ali samo sobo; ne. Pri seji sklenejo, da pošljejo tega v A, onega v B in tretjega v C in kolikor mogoče proti volji dotičnikov, da utelešena ponižnost in pokorščina natanko čuti oblast, ki prihaja od zgoraj. Z dekretom v roki prirobaš v novo določeni kraj; ondi pa ti povedo, da niti sobe ne dobiš, še manj pa stanovanja — pohištvo te pa čaka na kolodvoru. In sedaj prično letati župan, stanovanjski komisar, novi prišlec in one stranke, katere bi rade »premaknili«, da naredijo prostor novemu uslužbenecu, pravilno, da ustrežejo nerazsodnosti in nerodnosti, ki je priplaval od zgoraj navzdol.

Za zabelo pridejo razni članki in zabavljanja v liste, pikanja in prerekanja po pisarnah in pri sejah ter sovraštvo med inteligenco, kateremu se posmehujeta kmet in meščan, in vse zato, ker osrednje vodstvo dela po šabloni, po strankarski koristi ali pa — največkrat — tja v en dan in brez glave. Poznamo slučaj, ko so premestili urad iz gole trme ene same osebe iz enega kraja v nov kraj, dasi sta oba kraja protestirala: eden, da se mu urad vzame, drugi, ker se mu ga je da-

lo. In sedaj je na eni strani obilica stanovanj, na drugi pa pomanjkanje in mesto, da bi urade razdelili, se inteligenca prička po listih.

Ko dobimo sreze, se bo ponavljalo isto; že sedaj poznamo trg, ki nima prostora niti zase, pa je točno poročal, da vsprejme vse urade, kolikor mu jih pošljejo: in »tam doli«, bodo tudi vse to verjeli in temu primerno ukrepali. Ljudstvo namreč za urade vse obljubi, stori pa ničesar in ko so uradniki pričeli uradovati, pa prično razni prijatelji dvigati cene, obirati in odirati — javni uslužbenec — uradnik pa plačuj, delaj in glej, kako bogate drugi od tvojega pomanjkanja.

Takim sleparijam in brezbriznostim na račun uradništva morajo enkrat za vselej narediti konec naša strokovna društva. Njih prokleta dolžnost je, suniti v srčeno gnezdo uradniških omalovaževalcev na zgoraj in njegovih odiralcev na spodaj. Tudi uradniku ni treba biti kužek, temveč bodi čuvaj države in branilec časti svojega stanu na vse strani.

Verus (Prevalje):

Veselični davek.

Bistvo veseličnega davka je za današnje razmere tako hvalevredno, da ga ne moremo dovolj prehvaliti, abstinenco gibanje se je udeležilo z njim praktično in splošno, kajti svoječasna društva so bila golo igrakanje. Obžalovati pa moramo, da so to idejo izpeljali neizvedeni šušmarji in ponižali državni davek na višino navadne sejmarine. Dokazi tukaj:

1.) Pogoji vsakega državnega davka mora biti objektivnost, nepristranost in trdna podlaga. Objektivni naš davek ni, ker izvzema gotova društva, mesto da bi izvzemal vzgojnost ali katerokoli si boji lastnost (dobrodelnost, umetnost). Nepristranski in na trdni podlagi ni, ker so imenovana društva strankarska in ker se davek pavšalira na nezanesljivi podlagi (po približnem številu oseb).

2.) Drugi pogoji pa se razvija iz prvega, ker mora biti namreč vsak davek splošen, za vse, brez ozira na objektivni ali subjektivni namen obdačenega objekta.

Govorimo z vzgledi. Davek na višku objektivnosti in nepristranosti je zemljarina in razredarina; po valuti sta dandanes sicer zgubila vse ali skoro vse, nista pa izgubila časti in zaupanja. Klasifikacija zemljarine in razredarine je veljavna za vse, oproščen ni nihče, izvzemši cesta, trgov, bolnišnic, cerkva, pokopališč, vojašnic, torej objektov, za katere že a priori ne bo nihče zahteval davka, ker služijo vsemu človeštvu nepristransko.

Veselični davek nima te prednosti, zato tudi nima zaupanja in objektivnosti. Prosta so gledališča, niso pa prosti odrli! Pa razločuj med gledališčem in odrom! Zakon zahteva potrdilo občinskega urada za eno in drugo: to potrdilo dobiš, kadar hočeš, kajti naše občine potrdijo tudi to, da je Jugoslavija na luni, pa bi ne potrdile, da je par raztrganih kulis v trgu ali vasi isto, kakor so od države vzdrževana gledališča! Tako se zakon izrablja in uradno dostojanstvo smeši, ne smešijo se pa oni, ki so ga vsvarili.

Prosti so dalje narodni prazniki, ki jih ne pozna vsa država in od katerih ni mogoče trdno določiti, kdaj predstavljajo faktum, ki ga davek oprošča. Oproščajo se za 10 % predstave raznih društev, niso pa proste Čitalnice in njim podobne družabne naprave. Proste so tako imenovane plesne vaje, kjer se toči in pije; pa nadzoruj vaje, kjer bi se nič ne pilo!

Drago in nezanesljivo je tudi nadzorstvo države, zato ga država tudi slabo plačuje, ker zakonodajci niso upoštevali težave in nezanesljivosti take kontrole. Končno je neprimer-

no, da so upeljali pavšal ondi, kjer ni vstopnic!

Predpisi bi morali biti torej drugačni in sicer:

1.) Davek bi ne smel imeti prav nobenih izjem.

2.) Država bi morala imeti svoje države ne bloke, ki bi se v uradu žigosali sproti z isto ceno, katero namerava stranka za zabavo upeljati; ako bi jih porabila vse, bi bilo prav, ako ne, naj bi jih smela porabiti drugo pot, ne pa vračati davčnim uradom neprodanih vstopnic, da leže po blaginjah.

3.) Za potovalna podjetja, katerih doneski so nezanesljivi (vrtljaki, cirkuzi itd.), naj bi se se določil davek v primerni potenci pridobnine, ki bi ga podjetnik plačeval mesečno.

4. Za gostilne in zabavišča pri vesellicah, kjer ne more biti vstopnine (cerkv. svečanosti itd.) naj bi določila tabela posameznih krajev: mesta, trgi, vasi v razmerju prebivalstva; po tej tabeli bi se plačalo pavšal za vse leto po površini (m²) zabavišča. Gostilna v Ljubljani bi na pr. plačala 100 delov, v trgu 50, v vaseh pa 25 delov imenovane tabele. Fin. kontrola bi odmerila površino zabavišča enkrat za vselej, davčni urad bi sprejel davek enkrat za vselej letno ali mesečno, ne glede na število vesellic. Draga, nezanesljiva in od občinstva zlorabljana kontrola pri vstopih bi sploh odpadla. Vsako zabavišče bi kupilo bloke pri davčnem uradu za vsako veselico z vstopnicami sproti, ali pa za pavšalirane zabave brez vstopnic za celo leto enkrat ali v obrokih. Dandanes morajo letati za vsake harmonike in gramofon od Poncija do Pilata.

Kot pisarniški pripomoček bi rabili enotiskovino za pavšalne oziroma podobno tudi za vstopninske prijave radi zveze s fin. kontrolo, en seznam vseh zaporednih prirediteljev za dom in en dnevnik za računovodstvo. Seznam bi bilo mesečno ali četrtletno poslati prepisan računovodstvu. Ta seznam bi se moral ujemati s prijavami davčnega urada in onimi oddelkov fin. kontrole. Danes je to računanje v zraku!

Dandanes skušajo prireditelji na najravniranejši način odtegniti državi njene davčne pravice in se za hrbtom posmehujejo vestnemu uradništvu, ki mora trpeti na ugledu.

Isto velja za davek na biljarde, na karte in domine, reklame in plakate: manjka jim zanesljive podlage, in država se je z njimi ponizala na višino policijske ure, katero morajo izpolnjevati v preprostih gostilnah; tam, kjer so pod okriljem župana ali drugih podobnih oseb, pa posedajo do jutra.

Akademičari proti okrnjivanju činovniške pragmatike.

Oseba najnovile osnove činovniškega zakona. Jugoslavenski akademičarski klub u Splitu donio je povodom najnovijeg projekta zakona o državnim službenicima građanskoga reda ovu rezoluciju:

»Potpisano udruženje akademičara, braneći se za budućnost svojih članova, koji će znatnim dijelom morati ići u državnu službu, pridružuje se akciji »Saveza državnih namještenika« i najenergичnije protestira protiv najnovijem okrnjivanju činovničke pragmatike, jer u tome vidi pogibelj nazatka pred ostalim evropskim državama, u koliko ljudi viših kvalifikacija mogu da budu zapostavljeni ljudima, koji bi iz stranačkih simpatija ili iz bilo kojih drugih razloga mogli da uživaju protekciju odlučujućih faktora.»

Radujemo se, da su naši budući kolege tako odlučno izjavili se protiv poslednje osnove činovniškega zakona. Utješno je, da su za zapostavljene državne službenike podigli svoj glas oni, koji imaju jošte ideala u

svojoj duši i koji niso u partizanskoj borbi otupeli za obzire pravičnosti i snosljivosti prema jednom staležu, koji u istini čini stup države.

Očekivati je, da će i naša akademska omladina u Zagrebu već radi svoje vlastite budućnosti zauzeti isto stanovište u pitanju odredjivanja činovničkog položaja kao i njezini splitski kolegi. A Ljubljana?

Vestnik.

»Društvo davčnih uradnikov v Sloveniji« ima svoj XXII. redni letni občni zbor v nedeljo dne 1. oktobra t. l. ob pol 11. uri v sejni dvorani ljubljanskega mestnega magistrata. Dnevni red: 1.) Predsednikov nagovor. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Poročilo računskih preglednikov in absolutorij blagajniku. 5.) Volitev dveh računskih preglednikov, oziroma namestnikov za prihodnje poslovno leto. 6.) Odobrenje proračuna za prihodnje poslovno leto. 7.) Izprememba društvenih pravil. 8.) Sklepanje o došlih predlogih. 9.) Slučajnosti. Predloge k točki osmi dnevnega reda je poslati predsedstvu v zmislu § 14. doslej veljavnih društvenih pravil najkasneje osem dni pred občnim zborom, t. j. do 23. t. m. Izprememba pravil je nujno potrebna, ker postane naše društvo v zmislu sklepa občnega zbora »Udruženje poreskih činovnikov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« z dne 5. in 6. junija t. l. s prihodnjim poslovnim letom sekcija tega udruženja. Ker bo vsebovalo tajnikovo poročilo precej zanimivosti iz delovanja društvenega odbora, zlasti z ozirom na vzpostavitev centralne organizacije in redukcijo davčnega uradništva, se vsi gg. tovariši vnaprej vabijo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Vse tovariše-nečlane pa pozivljamo, naj v lastnem interesu in v interesu stanovske solidarnosti ne odlašajo s pristopom v našo organizacijo. Letna članarina znaša 15 Din;

od te je plačati takoj najmanj 3.75 Din še pred 1. oktobrom, da jim bo zagotovljena glasovalna pravica na občnem zboru. Udeležniki s postaj Južne železnice naj se javijo radi polovične vožnje predsedstvu do 20. t. m. Poznejših prijav ne moremo vpoštevati. — Predsedstvo.

Prvi letošnji sestanek društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani, ki se je vršil dne 2. t. m. »Pri Mraku« na Rimski cesti, je povoljno uspel. Udeležil se ga je šesti del vseh v Ljubljani nameščenih članov. Društveni predsednik Kobe je navzoče tovariše in gospe pozdravil v toplih besedah ter jim poročal o namenu sestanka ter o društvenem dosedanjem in bodočem delu. Udeleženci so izvajanjem pazno sledili. Nato se je razvila živahna debata o bodočem postopanju, kako pomagati društvu do gmotnih in moralnih uspehov. Pred razhodom so tovariši sklenili ponavljati prijateljske sestanke vsaki mesec. Nujno potrebno je, da se članstvo med seboj spozna. Zato je dolžnost vsakega tu bivajočega člana, da se teh sestankov, ki imajo namen naše vrste utrditi, zanesljivo udeležuje. Vsem tukajšnjim članom se bodo razposlala vabila. Ako bi se pa vendar le kateri pomotoma ne vabil, naj vseeno pride in pomoto že vnaprej oprostijo. Družinski člani in boljšo polovico dobrodošle. Po štirih letih, odkar smo svobodni, je že čas, da se med seboj bližje spoznamo. Uspehi naše organizacije so mogoči le v znamenju solidarnosti. — Redne odbore se se vršijo vsak prvi in tretji torek v mesecu (po možnosti v mestni posvetovalnici ob osmih zvečer). Na te ponovno opozarjamo zlasti one neodbornike, kateri bi se se radi udeleževali in pri odboru, kateri ima čez glavo dela, sodelovali. — Predsedstvo.

Pri dne 13. avgusta t. l. vršečem se občnem zboru društva sodno-pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo v Ljubljani je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Breskvar Alojzij, kanclist pri državnem pravdnistvu v Ljubljani; podpredsednik Bižal Rudolf, kanclist pri okrajnem sodišču v Slov. Bistrici; tajnik Jul Avgust, pi-

sarniški oficijal pri okrajni sodnji v Ljubljani; blagajnik Schildenfeld Rudolf, kanclist pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani; odborniki: Istinič Albin, kanclist pri deželnem sodišču v Ljubljani, Pohar Ernest, pisarniški oficijant pri državnem pravdnistvu v Ljubljani, Grill Emil, kanclist pri deželnem sodišču v Ljubljani, Lukesch Rudolf, izvršilni uradnik pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Weber Minka, oficijantinja pri deželnem sodišču v Ljubljani; namestnika: Schott Olga, pisarniška oficijantinja pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani, Rakovec Ivan, izvršilni uradnik pri okrajnem sodišču v Ljubljani; poverjenik za Maribor: Tretjak Ivan, pisarniški pomočnik pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu; namestnik Trajner Martin, kanclist pri okrožnem sodišču v Mariboru; poverjenik za Celje: Novak Karel, kanclist pri okrožnem sodišču v Celju; namestnik: Pegan Pavla, oficijantinja pri okrožnem sodišču v Celju; poverjenik za Novo mesto: Mervar Josip, kanclist pri državnem pravdnistvu v Novem mestu; namestnik: Knoll Rudolf, kanclist pri okrožnem sodišču v Novem mestu; revizorja: Vidmar Antonija, pisarniška oficijantinja pri oddelku ministrstva pravde v Ljubljani, Mervar Josip, kanclist pri državnem pravdnistvu v Novem mestu; namestnika: Čerček Anka, kanclistinja pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani, Špunt Ivan, pisarniški pomočnik pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

Vse tovariše davčne uradnike, ki so zmožni strokovnega dopisovanja (zlasti tovariša gg. Zazulo v Prevaljah in Pirkmaierja v Slovenski Bistrici) vnaprej naprošamo, da pošljejo društvu tajniku Joži Bekšu pri delegaciji ministrstva financ kak prispevek za naše centralno glasilo »Poreska služba«, ki ga izdaja beogradska Udruženje in čigar naročnik bo moral postati vsak organiziran tovariš.

Vabilo

na

zadnji občni zbor

»Samopomoči«, gospodarske zadruge javnih nameščenecv in vpokojencev za sodni okraj Kozje v likvidaciji

ki se vrši

v nedeljo, dne 24. septembra 1922 ob 2. popoldno v prostorih ljudske šole v Kozjem s sledečim dnevnim redom:

1. Likvidacija zadruge.
2. Poročilo likvidatorja o premoženju zadruge.
3. Postavitev hranitelja spisov v smislu § 51. drž. zak. z dne 9. aprila 1873., št. 70.

Gospodarska zadruga javnih nameščenecv »Samopomoči« za sodni okraj Kozje v likvidaciji.

Razširjajte

„Naš Glas“!

Gostilna „Pod Trančo“

Ljubljana, Stari trg št. 1.

Toči pristna dolenska in štajerska vina. Točna postrežba in zmerne cene.

Za obilni obisk se priporoča

JOSIP OLUP

Steklenice

od šampanjca in buteljke

kupuje v vsaki množini trvdka

FR. KHAM,

delikatose, špacerija, vlačno

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 8.

Po dolgi mukepolni bolezni je 5. t. m. v tukajšnji bolnici izdihnil svojo blago dušo gospod

Josip Milavec

polkovnik v p. in predsednik „Društva vpokojenih častnikov“ itd.

V dragem pokojniku, ki je veljal kot vzor neumorne delavnosti, iskrenega tovarštva in prave narodne zavednosti ob dobri in hudi uri, izgublja O. Z. in naše glasilo agilnega delegata in zvestega sotrudnika. Bodi mu lahka jugoslovenska zemlja!

V LJUBLJANI, 14. septembra 1922.

Osrednja zveza javnih nameščenecv in vpokojencev
V Sloveniji — Ljubljana.

Iv. Jelačin, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špacerijske robe.

Tvrška ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Tvrška Henr. Kenda

Ljubljana, Mestni trg. 17.

Pletenine in različno modno blago.

Solidna postrežba, stalne cene.

Izdaja Osrednja Zveza javnih nameščenecv in upokojencev za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik Fran Govekar. — Tiska Narodna tiskarna v Ljubljani.